

Výroční zpráva Rady pro zdraví a životní prostředí za rok 2016

Název PPOV	Rada pro zdraví a životní prostředí
Vznik – datum a způsob	usnesením vlády č. 810 ze dne 9. 12. 1998
Data poslední aktualizace statutu	dne 9. 1. 2002 usnesením vlády č. 36 dne 30. 10. 2002 usnesením vlády č. 1046 dne 21. 8. 2013 usnesením vlády č. 660

I. Předseda a členové Rady vlády pro zdraví a životní prostředí (dále „RVZŽP“)

Jméno a příjmení	Zástupce resortu/zastávaná funkce	Funkce zastávaná v RVZŽP
JUDr. Ing. Miloslav Ludvík, MBA	Ministerstvo zdravotnictví ČR Ministr zdravotnictví	předseda Rady
Mgr. Eva Gottvaldová	Ministerstvo zdravotnictví ČR Hlavní hygienička ČR Náměstkyně ministra zdravotnictví	místopředseda Rady
Mgr. Monika Pálková	Ministerstvo vnitra Náměstkyně ministra vnitra pro sociální, zdravotnické a právní zabezpečení, bezpečnostní výzkum a programové řízení	člen
Ing. Tomáš Kuchta	Ministerstvo obrany Náměstek ministra	člen
Mgr. Jana Hanzlíková	Ministerstvo práce a sociálních věcí Náměstkyně ministryně pro ochranu práv dětí a sociální začleňování	člen
Ing. Berenika Peštová, Ph.D.	Ministerstvo životního prostředí Náměstkyně ministra a ředitelka sekce technické ochrany ŽP	člen
Ing. Eduard Muřický	Ministerstvo průmyslu a obchodu Náměstek ministra	člen
Ing. Karla Petrová	Státní úřad pro jadernou bezpečnost Náměstkyně pro radiační ochranu	člen
MUDr. Viera Šedivá	Ministerstvo zemědělství Náměstkyně Sekce potravinářských výrob – Úřad pro potraviny	člen
JUDr. Jan Blecha	Ministerstvo pro místní rozvoj Náměstek pro řízení sekce veřejného investování	člen
doc. Ing. Jiří Volf, CSc.	Ministerstvo financí Náměstek ministra	člen
Ing. Martin Tlapa, MBA	Ministerstvo zahraničních věcí Náměstek ministra pro mimoevropské země a ekonomickou diplomacii	člen
Ing. Luděk Sosna, Ph.D.	Ministerstvo dopravy Ředitel odboru strategie MD ČR	člen
Mgr. Václav Pícl	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy Náměstek pro řízení sekce vzdělávání	člen

Rada vlády pro zdraví a životní prostředí (dále jen „Rada“) je poradním a iniciativním orgánem vlády pro oblast zdraví a životního prostředí s mezirezortní působností. Svoji koordinační činností přispívá k řešení úkolů plynoucích ze strategických dokumentů schválených vládou České republiky pro oblast ochrany a podpory veřejného zdraví a prevenci nemocí a napomáhá ke zlepšování meziresortní spolupráce v oblasti životního prostředí a zdraví.

II. Zaměstnanci:

Rada, resp. její sekretariát, nemá žádné zaměstnance. V souladu s Organizačním řádem Ministerstva zdravotnictví administruje činnost sekretariátu Rady Odbor strategie a řízení ochrany a podpory veřejného zdraví Sekce ochrany a podpory veřejného zdraví Ministerstva zdravotnictví.

Úkoly sekretariátu Rady dle jejího statutu zabezpečovala v roce 2016 Ing. Jana Müllerová a referenti Odboru strategie a řízení ochrany a podpory veřejného zdraví Sekce ochrany a podpory veřejného zdraví Ministerstva zdravotnictví. Kontaktní údaj na sekretariát Rady je: vh@mzcr.cz.

Dle článku č. 9 odst. 2 Statutu Rady sekretariát zajišťuje:

- a) administrativní a organizační zabezpečení činnosti Rady,
- b) soustřeďování podkladů a informací potřebných pro činnost Rady,
- c) zpracovávání odborných podkladů pro jednání Rady na základě pokynů předsedy Rady,
- d) aktualizování informací o Radě a jejích členech zveřejněných na internetu.

Rada má dva pracovní týmy – jeden pro řešení úkolů vyplývajících z Protokolu o vodě a zdraví (v gesci Ministerstva zdravotnictví za účasti zástupců Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zemědělství) a jeden pro řešení úkolů vyplývajících z Charty o dopravě, životním prostředí a zdraví (v gesci Ministerstva dopravy za účasti zástupců Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva životního prostředí).

Rada průběžně spolupracuje zejména se Státním zdravotním ústavem se sídlem v Praze, jehož zástupce se pravidelně zúčastňuje zasedání Rady a prostřednictvím zastoupených resortů spolupracuje i s řadou institucí přímo řízených jednotlivými resorty.

III. Přehled činností:

Na každém zasedání Rady je provedena kontrola zápisu z předchozího zasedání, kontrola plnění závěrů přijatých Radou a probíhá jednání podle schváleného programu a diskuse k aktuální problematice a návrhům jednotlivých členů Rady.

Přehled zasedání a základní projednávaná témata v roce 2016:

50. zasedání Rady ze dne 30. 6. 2016

V úvodu přivítal MUDr. Vladimír Valenta, Ph.D., místopředseda Rady, náměstek pro ochranu a podporu veřejného zdraví a hlavní hygienik ČR, všechny přítomné. Omluvil nepřítomnost pana ministra MUDr. Svatopluka Němečka, MBA, předsedy Rady, z důvodu pracovního vytížení. Dále se MUDr. Valenta ve svém sdělení v rámci plnění Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí (dále jen „NS Zdraví 2020“) nejprve vrátil k poslednímu jednání, kde byl uložen úkol členům Rady. Členové Rady byli požádáni o přehled možných zdrojů financování jednotlivých akčních plánů (dále jen „AP“) z Evropských fondů nebo dotačních programů ostatních ministerstev. Poděkoval za dodané podklady od většiny resortů a poukázal na 3 ministerstva (Ministerstvo obrany, Ministerstvo životního, Ministerstvo práce a sociálních věcí), která plnění nedodala. Daná ministerstva přislíbila zajištění podkladů. Dále MUDr. Valenta připomněl usnesení vlády České republiky ze dne 8. ledna 2014 č. 23., kterým byla schválena NS Zdraví 2020 a které také ukládá v bodě III. 3. a) „ministrům dopravy, kultury, obrany, práce a sociálních věcí, pro místní rozvoj, průmyslu a obchodu, ministryni spravedlnosti, ministru školství, mládeže a tělovýchovy, místopředsedovi vlády a ministru vnitra, ministrům zemědělství a životního prostředí využívat Národní strategii a její implementační dokumenty při přípravě právních předpisů a strategických dokumentů při přípravě pokladů pro návrh státního rozpočtu České republiky v letech 2015-2020“. Je zde návaznost na čerpání a využití prostředků, které jsou určeny resortům i pro potřeby naplňování AP a jsou zakotveny v tomto usnesení. Dalším úkolem v souvislosti s plněním AP pro snižování zdravotních rizik ze životního a pracovního prostředí byla aktualizace příslušné pracovní skupiny o další subjekty. Tento úkol byl splněn a byli donominováni členové. Usnesení vlády č. 23/2014 dále v bodě III. 1 b) ukládá ministrovi zdravotnictví „informovat vládu jedenkrát ročně o stavu realizace Národní strategie s tím, že první zpráva bude vládě předložena do 30. září 2015“. Členové Rady byli požádáni o součinnost při přípravě zprávy, která bude předložena k 30. září 2016.

V dalším bodu MUDr. Valenta přednesl sdělení s názvem Migrace – veřejné zdraví a epidemiologická situace v Evropě v souvislosti s migrací. Zmínil, že migrace představuje celospolečenský problém i problém ochrany veřejného zdraví, tedy sektoru zdravotnického. Proto byl zařazen také příspěvek Ministerstva vnitra. Migrace nese zdravotní rizika, jak infekční, tak i poruchy zdraví, psychické poruchy, ale i poruchy související se způsobem života a zapojením do života dané společnosti. Mezi nejvíce citlivé migranty se řadí těhotné ženy a děti. Existují 2 hlavní rizika inter-humánně přenosných infekčních nemocí v souvislosti s migrací: jednak primární – importované infekční nemoci, a dále sekundární – nemoci běžně se vyskytující v evropské populaci. V Afganistánu a Pákistánu je vysoké procento resistantní tuberkulózy. Dalším problémem jsou návratný tyfus, kožní diftérie, bacilární úplavice či krymsko-konžská hemoragická horečka. Nejčastějšími onemocněními jsou svrab, tyfus a tuberkulóza. Přijatá opatření se týkají všech resortů a je zapotřebí zapojení odborníků v rámci všech resortů. Proto došlo k vytvoření expertního týmu pro ochranu obyvatelstva ČR k prevenci infekčních nemocí v souvislosti s migrační vlnou. Dále Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem vnitra vytvořilo Doporučení k laboratornímu vyšetřování a vakcinaci všech migrantů, u kterých se předpokládá, že budou v trvalém a neomezeném kontaktu s veřejností. V souvislosti se zkušenostmi se připravuje návrh metodického pokynu k zajištění zdravotní péče o migranty v ambulantních a lůžkových zařízeních poskytovatelů zdravotních služeb a v zařízeních sociálních služeb. Na závěr MUDr. Valenta konstatoval, že všechna opatření se musejí vykonávat v určitém kontextu, EU má vyčleněné společné postupy a nástroje.

Následovalo sdělení Mgr. Krskové s názvem Ochrana veřejného zdraví v souvislosti s migrační vlnou. Informovala, jak Ministerstvo vnitra pracovalo s migrační vlnou v rámci ochrany

veřejného zdraví, kdy nezajišťovalo pouze zdravotní prohlídky u migrantů, ale i ochranu zdraví u příslušníků policie, pracovníků zdravotnických zařízení, pracovníků správy uprchlických zařízení apod. Došlo k zajištění i hygienického dozoru pro zajištění cizinců a pro pobytová zařízení. Byla zmíněna existující zařízení pro zajištění cizinců, přijímací střediska a pobytová střediska. Co se týče zdravotní péče, provádí se vstupní zdravotní prohlídka a další péče. Zdravotní péči zajišťují lékaři a zdravotnický personál zdravotnického zařízení Ministerstva vnitra, případně jsou zapojovány nemocnice na specifitější vyšetření. Byly zřízeny zdravotní ordinace v každém přijímacím středisku, kde je 24 hodin denně přítomná všeobecná sestra a každý den na určitou dobu přijíždí lékař. Pro akutní případy jsou klienti vybaveni telefonními kartami a mohou si zavolat záchrannou zdravotnickou službu. Na závěr Mgr. Krsková shrnula epidemiologickou situaci.

Další přednášející PaedDr. Salavcová pohovořila na téma Pokusná ověřování "Pohyb a výživa" a "Hodina pohybu navíc". V loňském roce byli členové Rady seznámeni s aktivitami Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ke zlepšení životního stylu žáků prostřednictvím pokusných ověřování. Výstupy těchto ověřování by se měly objevit v případných úpravách vzdělávacích programů a také v úpravách podmínek škol a školských zařízení. Pokusné ověřování "Pohyb a výživa" je tříletý projekt, který v loňském roce skončil. Toto ověřování bylo zaměřeno na žáky na prvním stupni. Na jednání Rady byl zmíněn průběh a závěry toho pokusného ověřování. Dále byli členové Rady informováni o Pokusném ověřování "Hodina pohybu navíc". V současné době pokusné ověřování probíhá s tím, že už byl ukončen první rok. Diskutuje se, zda se pokusné ověřování prodlouží, na jak dlouho a v jakém rozsahu. Do této aktivity je přihlášeno 350 škol. Cílem je zvýšit mimo jiné pohybovou aktivitu o 45 minut týdně. Metodika k pokusnému ověřování je dostupná na internetových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Ing. Guschlová přednesla příspěvek na téma Azbest v ovzduší – Současná praxe při odstraňování azbestu a ukládání na skládky v České republice. V úvodu prezentace stručně shrnula základní charakteristiky azbestu a příklady jeho používání ve stavebních materiálech. ČR má hygienický limit pro vnitřní prostředí pobytových místností. Nejčastější příčinou uvolňování azbestu do vnitřního prostředí je neodborné odstraňování azbestových vláken. Do vnějšího prostředí se azbest dostává manipulací kamenivem obsahující azbest. V rámci ČR je nízká informovanost o nebezpečí azbestu a způsobech ochrany a o dodržování platných pravidel. Na jednání byla také zmíněna problematika financování při odstraňování azbestu, výčet legislativních předpisů v ČR a příklady nesprávné praxe při zacházení s azbestem v ČR. Na závěr byly uvedeny návrhy opatření pro podporu zavádění tzv. správné praxe v oblasti azbestu v ČR a také návrh kroků Rady pro zdraví a životní prostředí v oblasti azbestu.

Informaci k problematice Endokrinních disruptorů sdělil Bc. Kučera. Zmínil se, že endokrinní disruptory jsou látky, které negativním způsobem ovlivňují endokrinní systém. EU si dala za cíl uchopit tyto látky v rámci legislativy a Evropská komise měla vydat prováděcí předpisy pro stanovení vědeckých kritérií do 13. prosince 2013. Švédsko podalo dne 4. července 2014 na Evropskou komisi žalobu u Soudního dvora EU za nečinnost pro nedodržení povinností vyplývajících z nařízení o biocidech. Soudní dvůr EU rozhodl, že Evropská komise nesplnila své povinnosti a byla vyzvána k urychlenému vydání prováděcích předpisů. Proto byly první návrhy prováděcích předpisů definujících vědecká kritéria pro určení vlastností vyvolávajících narušení endokrinní činnosti předloženy Evropskou komisí dne 15. 6. 2016. Kritéria návrhů prováděcích předpisů vycházejí z varianty č. 2 z roku 2014, i když Česká republika preferovala variantu č. 3. Evropská Komise oznámila Světové obchodní organizaci notifikaci a očekává se veřejná konzultace včetně průmyslu a členských států. Předpokládanými dopady bude vyloučení několika desítek účinných látek a dopad může být dvousečný (na průmysl a na veřejné zdraví).

Na závěr MUDr. Valenta poděkoval všem za účast na jednání Rady.

Další jednání z roku 2016 byla přeložena na květen roku 2017 z důvodu personálních změn ve funkci náměstka pro ochranu a podporu veřejného zdraví a hlavního hygienika ČR.

IV. Výstupy a shrnutí

Rada se na svých zasedáních v roce 2016 věnovala aktuální problematice a řešení priorit v ochraně zdraví a životního prostředí.

Na jednotlivých setkáních Rady byla projednána následující aktuální témata:

- Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí a související plnění úkolů a příprava zprávy do vlády
- Ochrana veřejného zdraví obyvatel České republiky před možným nebezpečím nákazy ze zdrojových oblastí v souvislosti s migrační situací v ČR
- Pokusné ověřování projektů „Pohyb a výživa“ a „Hodina pohybu navíc“
- Problematika azbestových vláken v ovzduší
- Endokrinní disruptory

Vládě ČR byl k 31. 5. 2016 předložen materiál „**Výroční zpráva o činnosti Rady pro zdraví a životní prostředí za rok 2015**“ dle usnesení vlády č. 175/2002 a plánu nelegislativních úkolů vlády na I. pololetí 2016. Vláda tento materiál projednala na svém zasedání dne 8. 6. 2016 pod číslem jednacím 663/16, na schůzi vlády č. 22 jako bod jednání č. 19, pro informaci vlády.

Rada koordinovala a odborně garantovala zpracování materiálu „**Souhrnná zpráva o meziresortním naplňování strategických dokumentů v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví za rok 2015**“, který byl předložen vládě ČR. Vláda tento materiál projednala na svém zasedání dne 14. 12. 2016 pod č. j. 1588/16, číslo schůze 45, bod jednání 11, pro informaci vlády.

Zápisy z jednotlivých zasedání Rady a další dokumenty jsou zveřejněny na internetových stránkách MZ ČR:

http://www.mzcr.cz/Verejne/obsah/rada-pro-zdravi-a-zivotni-prostredi_1100_5.html

V. Rozdělování dotací

Rada pro zdraví a životní prostředí o dotacích nerozhoduje ani se nepodílí na jejich rozdělování.

VI. Mezinárodní spolupráce

Rada přímo nebo prostřednictvím příslušných resortů spolupracuje zejména s WHO (Světová zdravotnická organizace), Radou Evropy, OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) a dále Mezinárodním výborem Červeného kříže a Červeného půlměsíce, UNAIDS (Organizace OSN pro boj s AIDS), Globálním fondem pro boj s AIDS, TBC a malárií, FAO (Organizace OSN pro výživu a zemědělství), OSN (Ekonomická komise pro Evropu), UNEP (Program OSN pro životní prostředí), UNHCR (Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky),

OCHA (Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí), ECHO (Organizace Evropské komise pro humanitární pomoc).

VII. Výdaje na činnost Rady za rok 2016

V souvislosti s činností Rady v roce 2016 nevznikly MZ ČR ani ostatním rezortům žádné finanční výdaje.

Úkoly sekretariátu Rady zajišťovali bez vyjádření úvazku či jeho části odborní pracovníci sekce ochrany a podpory veřejného zdraví MZ ČR (viz bod II), drobné výdaje na administrativu a občerstvení pokryl rozpočet MZ ČR.

VIII. Plán činnosti na rok 2017

Činnost Rady bude v roce 2017 prioritně zaměřena na aktuální problémy v oblasti zdraví a životního prostředí zahrnující především mezirezortní koordinaci a zajištění naplňování strategických dokumentů pro oblast ochrany a podpory veřejného zdraví schválených vládou ČR a strategických dokumentů nelegislativní povahy Evropské unie a WHO pro oblast podpory veřejného zdraví. Důraz bude kladen na mezirezortní koordinaci a spolupráci při naplňování dokumentu „Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí“.